1852. N°. 108.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 8 SEPTEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nummers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 7 September.

Bij gelegenheid van het bezoek dezer Gemeente door den Commissaris des Konings in de Provincie Zuidholland, op Zaturdag ll., heeft in den avond van dien dag, het Muziekgezelschap *Vermaak door Toonkunst*, eene serenade aan den Commissaris gegeven, die zich ten huize van den Burgemeester bevond. Na den afloop daarvan heeft de Commissaris ten elf ure deze Gemeente verlaten.

— De zangwedstrijd der Nederlandsche Liedertafels, door de Amsterdamsche Liedertafel Eutonia uitgeschreven, is den 4den geregeld en tot aller genoegen te Amsterdam afgeloopen. Er waren 9 Liedertafels opgekomen, waaronder een uit deze stad. Van deze heeft den eersten prijs behaald Oefening en Uitspanning uit 's Bosch, den tweeden Cecilia uit 's Hage, en den derden Euterpe van Amsterdam, terwijl de premie voor de verst gekomene mede aan eerstgenoemde toekwam.

— Aan de *Amst. Cour.* wordt uit 's Gravenhage berigt, dat er geen plan bij Z. M. bestaat, om Utrecht en Gelderland te bezoeken, en ook de groote promotie bij de infanterie zeer te betwijfelen is.

Nog wordt aan dat blad geschreven, dat het Comité van defensie, na den 6den nog eene vergadering te hebben gehouden, zijne werkzaamheden geschorst heeft, en de leden tot nadere bijeenroeping de residentie verlaten hebben.

— De najaarsvergadering der Provinciale Commissie van onderwijs in Zuidholland zal den 11den October te 's Gravenhage plaats hebben.

— De prijzen van de kaas zijn te Delft den 4den geweest f 11 tot f 14 de 100 Ned. ℔. Ter markt werden 24 stapels verkocht, wegende 6,466 ℔.

— Den 30sten Augustus is te Gorssel de eerste algemeene vergadering der Vereeniging *Nederlandsch Mettray* gehouden. Het fonds leverde een batig slot van ruim f 8000.

— Den 30sten der vorige maand heeft het onweder en de hagelslag te Nijkerk groote schade aan den tabak toegebragt; men schat die op f 60,000.

's GRAVENHAGE, 7 September.

Z. M. heeft benoemd tot Burgemeester te Beilen, S. J. Oosting, om die betrekking tegelijk met het Burgemeesterschap van Westerbork waar te nemen.

— Z. M. heeft den Pruissischen geheim Legatie-Raad Philipsborn benoemd tot Kommandeur der Orde van den Nederlandschen Leeuw.

— De Minister van Binnenl. Zaken is in den avond van den 4den in goeden welstand hier aangekomen, en heeft den volgenden dag de werkzaamheden aan zijn departement hervat.

— De algemeene commissie van liquidatie der voormalige wees- en momboir-kamers bestaat uit 7 leden, doch kan, naar bevind van zaken, vergroot worden. — Hare leden genieten eene schadevergoeding, bedragende f 1300 's jaars voor den door Z. M. te benoemen voorzitter, en f 1000 voor elk der andere leden. De commissie vergadert in een der localen van het depart. van Financien, op een Zaturdag in elke maand. De buiten 's Gravenhage wonende leden kunnen reis- en verblijfkosten declareren naar de tweede klasse van het tarief van 15 Dec. 1849. — De commissie beraamt de maatregelen tot overneming van al de archieven, gereede gelden en geldswaarden, roerende en onroerende zaken, in art. 2 der wet van 5 Maart 1852 bedoeld. Zij aanvaardt onmiddelijk het beheer, hetwelk de ontbondene besturen verlaten, en voert dat beheer overeenkomstig de bepalingen der wet. — Na de overneming der bezittingen, gaat de commissie over tot den verkoop der roerende zaken, volgens art. 5 der wet, — behoudens het geval, dat deze zaken een deel mogten uitmaken van eene nog voor reclame vatbare nalatenschap, als wanneer de zoodanige bij de consignatie-kas in bewaring worden gegeven. — De uitkeeringen aan derden blijven geschieden onder gelijke inhouding, als waaraan zij tot dus ver ten behoeve van de wees- en momboir-kamers zijn onderworpen geweest. — De commissie is bevoegd om aan bijzondere personen inzage te verleenen van stukken, hunne belangen betreffende, die zich in de archiven der voormalige wees- en momboir-kamers bevinden. Zij kan afschriften van zoodanige stukken, tegen betaling, doen uitreiken.

— Gisteren is er een raad van Ministers gehouden. Al de Ministers namen daaraan deel.

— Hoezeer het eene daadzaak is, dat de Baron d'André, Gezant van Frankrijk bij het Nederl. Hof, uit de residentie is vertrokken, en hoezeer dat vertrek in verband staat met het vraagstuk nopens den nadruk, zoo verzekert men echter van goederhand, dat de Fransche Gezant te kennen heeft gegeven, dat hij slechts voor twee of drie maanden zou afwezig blijven; zoodat er immers op dit oogenblik geene reden behoeft te bestaan, om eenige ongerustheid over verstoring der vriendschappelijke betrekking tusschen Frankrijk en de Nederlanden te koesteren.

— De Scheveningsche straatweg is thans tot genoegen van velen door lampen in de reverbères des avonds verlicht.

ROTTERDAM, 6 September.

Bij vonnis van de Correctionele Kamer van de Regtbank alhier ter stede van den 2den September l. l., is de persoon van Joseph van Hagchemberg, uurwerk- en ballonmaker alhier, als hebbende op den 11den Julij ll. aan de herberg de Vijf Sluizen, onder Vlaardinger-ambacht, een luchtballon opgelaten met brandstoffen voorzien, in strijd met de verbodsbepaling vervat in art. 1 en 3 der wet van 19 Januarij 1808, veroordeeld in eene boete van f 1,000 en in de kosten.

AMSTERDAM, 6 September.

Een onzer Duitsche correspondenten, zegt het *Handelsblad*, deelt de volgende bijzonderheden mede, omtrent de onderhandelingen over het zenden van eene deskundige commissie, van wege eenige Duitsche Staten, naar Suriname, welke berigten onze correspondent verzekert van eene geloofwaardige zijde afkomstig te zijn. De Nederl. Regering had, gelijk wij reeds gemeld hebben, den wensch te kennen gegeven, dat er eene uit drie leden bestaande commissie naar Suriname gezonden wierd, om zich omtrent alle punten betreffende het aanleggen van kolonien op dat eiland inlichting te verschaffen; tot deze commissie zoude Beijeren een geneesheer, Wurtemberg een landbouwkundige, het Groothertogdom Baden een berghouwkundige leveren. De Nederl. Regering voedde en voedt nog heden de stellige verwachting, dat een onpartijdig rapport van eene zoodanige commissie allezins geschikt zoude zijn, om een niet gering gedeelte van landverhuizers uit Duitschland naar Suriname te doen vertrekken. De Beijersche Regering wees van hare zijde het deelnemen aan zulk eene commissie van de hand. Hierop werd van wege Nederland aan de beide overige Regeringen de uitnoodiging gerigt, om ook het derde lid (een geneeskundige) van deze commissie te benoemen. De Regeringen van Wurtemberg en Baden hebben zich thans bereid verklaard, aan dat verzoek in dier voege te voldoen, dat zij tot de bedoelde zending geschikte personen zouden opgeven, zoodat het aan de Nederl. Regering werd overgelaten, uit de genoemde personen zelve eene keuze te doen en de noodige schikkingen met den gekozene te maken. De tijd, welken de zending der drie deskundigen zal duren, moet voorloopig op drie jaren vastgesteld zijn. Behalve een jaarlijksch tractement van f 2,400 voor elk lid der commissie, zal hun tevens geheel vrije heen- en terugreis worden toegestaan, terwijl tevens de Nederl. Regering de bestrijding van alle kosten voor hun verblijf op Suriname op zich neemt.

— Heden is hier de Tentoonstelling van kunstwerken geopend.

— In den vroegen morgen van eergisteren zijn twee huizen alhier afgebrand op den Nieuwendijk over de St. Nicolaasstraat, een van den broodbakker G. H. Bollewegen, waarin de brand begon, en een van de Wed^{e}. de Bruin, Kashoudster in goud en zilver.

UTRECHT, 1 September.

Heden overleed alhier, in den ouderdom van bijna 72 jaren, de Heer Dr. Alexander Numan, Ridder van de Orde van den Nederl. Leeuw, Commandeur van die der Eikenkroon, oud Hoogleeraar-Directeur van 's Rijks veeartsenijschool, en Secretaris der Commissie van Landbouw in de provincie Utrecht. De wetenschap verliest in Numan een ijverig beoefenaar; de maatschappij een edel mensch, wegens den rijkdom zijner voortreffelijke hoedanigheden algemeen geacht en bemind; zijne betrekkingen een hartelijken en deelnemenden vriend, wiens afsterven zij diep betreuren, doch wiens nagedachtenis steeds bij hen in eere zal blijven en waaraan de dankbaarste herinneringen verbonden zijn.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 4 September.

Het aantal brieven, gedurende 1851 door het postkantoor verzonden was ruim 360½ millioen; in het jaar dat de portvermindering voorafging bedroeg het bijna 76 millioen.

— Tot het einde van 1850 hadden de spoorwegmaatschappijen eene som bijeengebragt van 240,250,000 £, met volmagt om nog 122,500,000 £ bijeen te brengen. In Junij 1851 bedroeg het getal personen, dat op de spoorwegen in dienst was, 63,500, en voor die op spoorwegen in aanleg waren er nog 43,000 in dienst. In hetzelfde jaar werden 85,500,000 personen op de spoorwegen hier te lande vervoerd, die 8 millioen £ betaalden; terwijl voor den vervoer der goederen 7 millioen betaald werd.

— Uit de staten van de landverhuizingen gedurende de tien laatste jaren blijkt, dat het aantal der personen, welke uit dit koningrijk vertrokken zijn, bedroeg: in 1842 128,344, en in elk der volgende jaren: 57,212, 70,686, 93,501, 129,851, 258,270, 248,089, 299,498, 280,849 en in 1851 335,966. In 1851 zijn vertrokken naar de Ver.-Staten 267,357, naar de Britsche koloniën in N. America 42,605, naar de Australische koloniën 21,532, naar andere plaatsen 4,472. — Het getal der Iersche landverhuizers in 1851 bedroeg 257,372, dat der Engelsche en Schotsche slechts 78,594. — Men meent, dat het getal der landverhuizers naar Australie in 1852 ruim eens zoo veel als in 1851 zal beloopen. — Het toenemende vertrek van een groot aantal nijvere lieden baart hier meer en meer bezorgdheid. De tegenstanders van het vrije handelsstelsel voeren dit ongunstige verschijnsel aan als een blijk van de nadeelige werking van dat stelsel.

— Donderdag ll. is de volksleesbibliotheek te Manchester door den Protest. Bisschop plegtig geopend.

— Er worden te Dublin reeds aanstalten gemaakt tot het houden van eene Tentoonstelling van voortbrengselen van den grond, de nijverheid en de kunst van alle natiën, in Mei van 1853. Een bijzonder persoon, William Dargan, heeft al de kosten voor zijne rekening genomen en daarvoor reeds *f* 250,000 aan het Bestuur der Tentoonstelling doen geworden.

— In de koloniën waren in 1851 in dienst 1675 Officieren en 38,752 manschappen, welke jaarlijks bijna 1½ millioen £ kosten, de artillerie er niet onder begrepen.

— De schuld der Amerikaansche Staten wordt thans op 370 millioen dollars of 925 millioen guldens geschat. In Europa is daarvan geleend voor 229 millioen dollars.

FRANKRIJK.

PARIJS, 5 September.

Van de 86 departementen hebben zich 67 ten gunste van de invoering des Keizerrijks verklaard.

— Den 1sten zijn proeven genomen met den electrischen telegraaph van Weenen naar deze stad over Straatsburg. Men ontving twee uren na het sluiten van de Beurs te Weenen hier de tijding van den stand dier Beurs.

— Men kondigt een roman aan van A. Dumas, die voorloopig uit 100 deelen zal bestaan, *Laquedem* getiteld zijn en door de *Presse* zal openbaar gemaakt worden.

— Op den spoorweg van Bordeaux naar Libourne zijn twee locomotieven tegen elkander gereden, waardoor 8 personen zeer ernstig gewond zijn en een gedood is.

— In de gemeente Solterne (kanton Châtillon-sur-Loing) trof de bliksem een met koornschoven beladen wagen, op het oogenblik, dat de pachter en zijne werklieden het land wilden verlaten, om den oogst onder dak te brengen. Twee menschen, benevens de 4 voor den wagen gespannen paarden, werden onmiddelijk gedood, terwijl 2 andere min of meer gekwetst werden. De wagen met al het zich daarop bevindende, werd eene prooi der vlammen.

SPANJE.

MADRID, 1 September.

De geestdrift voor het aanleggen van spoorwegen is hier te lande zeer groot. Op den dag, waarop te Barcelona de inschrijving opengesteld werd tot deelneming in den aanleg van eenen spoorweg van daar naar Sarragossa, is alleen in eerstgenoemde stad ingeschreven voor een veel grooter aantal aandeelen dan noodig was tot zamenbrenging van het kapitaal. Den 25sten Augustus jl. zijn de werkzaamheden tot het aanleggen van eenen spoorweg van Xativa in Valencia naar Almanza in Castilië aangevangen. Dienzelfden dag is te Gijon de spoorweg ingewijd die op kosten der Koningin-moeder van die haven naar de steenkolenmijnen van Langreo in Astarië aangelegd is. Als een bewijs hoe zeer deze ondernemingen aan de behoefte des lands voldoen, meldt men dat men in Castilië niet weet wat te doen met het aldaar geteelde graan, terwijl Barcelona, Tarragona, Mataro en andere steden aan de Middellandsche zee, graan uit Odessa en Griekenland verbruiken; en dat de wijnen en brandewijnen van Catalonië, die zelfs in Amerika veel worden gedronken, in Castilië naauwelijks bekend zijn.

ITALIË.

ROME, 25 Augustus.

De financiën zijn hier nog in een bedroevenden toestand en het leger bestaat nog slechts op het papier. De ontwerpen tot het aanleggen van spoorwegen schijnen alle in duigen te zullen vallen, wegens de niet-deelneming van rijke kapitalisten, behalve die van hier naar Frascati, dat een zeer korte afstand is.

— Uit de begrooting van den Kerkelijken Staat voor dit jaar blijkt, dat er een te kort van 1,896,849 scudi bestaat. [De scudi is *f* 2.51 Ned.]

— In de kerk San Luigi de Francesi is een gedenkteeken opgerigt ter eere van de bij de belegering van Rome gesneuvelde Fransche soldaten. Eene dagelijksche mis is voor de rust hunner zielen in deze kerk door den Paus gesticht.

— In Mantua zijn verscheiden personen ter dood veroordeeld, die tot het zoogenoemd *Genootschap des Doods* behoorden. Men denkt echter dat het vonnis alleen aan de aanleggers zal worden ten uitvoer gebragt.

TOSCANE.

FLORENCE, 28 Augustus.

Eergisteren is hier het regtsgeding tegen Guerrazzi en zijne medebeschuldigden hervat. In de acte van beschuldiging wordt aan hen, die in de gebeurtenissen in Toscane van 1848 en 1849 werkdadig aandeel gehad hebben, te laste gelegd: dat zij zedelijken dwang hebben aangewend om den Groothertog tot de benoeming van het demokratisch Ministerie, aan welks hoofd Guerrazzi stond, te doen overgaan; dat zij zamengespannen hebben om hem de goedkeuring af te dwingen van het plan tot zamenroeping eener constituerende vergadering voor geheel Italie, en eindelijk dat zij hem gedwongen hebben zijne hoofdstad te verlaten en naar Siena de wijk te nemen. Guerrazzi heeft beweerd op grond van eene bepaling der reeds vergeten constitutionnele staatsregeling, niet voor het hof te mogen worden te regt gesteld; doch het hof heeft zich competent verklaard.

— De veroordeeling van Madiai en zijne vrouw wekt veel deelneming in Engeland, waar beide zich eenen tijd lang opgehouden hadden en tot het Protestantsche geloof overgegaan waren. Thans leest men in Londensche bladen dat de Pruissische zaakgelastigde tegen de voltrekking van dat vonnis een protest heeft ingediend of althans daartegen opgekomen is, en namens den Koning van Pruissen, als een Protestantsch vorst en den beschermer van het Protestantismus op het vasteland van Europa, van de Toscaansche regering een nieuw onderzoek der zaak van Madiai gevraagd heeft.

Bovendien wordt gemeld, dat eene deputatie van leden van onderscheiden Evangelische Vereenigingen in Engeland, zich naar den Groothertog zal begeven en hem verzoeken, het vonnis te vernietigen.

PRUISSEN.

BERLIJN, 4 September.

De Regering heeft ter bevordering en veredeling van den wijnbouw, op hare kosten 50,000 wijnstokken van de beste soort aangekocht en onder arme wijnbouwers doen uitdeelen.

— De Vergadering van Bisschoppen te Keulen zou een manifest aan den Koning hebben ingediend, bevattende een protest tegen het verbod om buitenlandsche Katholieke hoogescholen te bezoeken, en tegen het beperken van den werkkring der Jezuiten-zendingen.

— De Duitsch-Katholieken te Bromberg in Posen, welke zich voor 7 jaren jaren van de R. K. kerk hadden verwijderd, zijn nu, ten getale van 140 tot de Evangelische kerk overgegaan.

— De Hertog Bernhard van Saksen-Weimar is den 4den te Frankfort aangekomen.

— De staat van beleg van het Groot-Hertogdom Baden is den 3den opgeheven.

— De roode loop rukt bij voortduring in het Badensche vele menschen in het graf, maar van de cholera is er in geheel Zuid-Duitschland nog geen spoor voorhanden.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 3 September.

De Keizer is van Ischl te Schönbrunn wedergekeerd. — De reis van Z. M. in Hongarije heeft 500,000 fl. gekost, ofschoon men die slechts op 100,000 gerekend had.

— De Aartsbisschop van Parijs heeft zich mede naar Ischl begeven, voor dat hij Weenen bezoekt. Hij zal hier acht dagen vertoeven en dan naar Praag vertrekken, om over Breslau, Berlijn en Keulen naar Parijs weder te keeren.

TURKYE.

Gelijk gemeld is, is eene geldleening van wege de Regering aan de Londensche en Parijssche Beurzen geopend; van de zijde der Regering zijn tevens eenige opgaven, omtrent de financiele gesteldheid des lands bekend gemaakt, waaruit blijkt, dat de staatsbegrooting van het Rijk een inkomen aanwijst van 750,000,000 Turksche piasters (de piaster is 11½ cent Ned.) en een daarmede nagenoeg gelijkstaand bedrag aan staatsuitgaven. De bronnen van het staatsinkomen zijn: belasting op de opbrengst van den grond 220,000,000 piasters; belasting op de inkomsten insgelijks 220,000,000; personele belasting van niet Mohammedaansche onderdanen 40,000,000; in- en uitgaande regten 85,000,000; schatting van Egypte 30,000,000; schatting van de Donauvorstendommen (Wallachije, Moldavië en Servië) 5,000,000; onderscheiden indirecte belastingen, patent- en zegelregten, accijnsen, tollen, de opbrengst der posterij en der mijnen enz. 150,000,000; te zamen bij raming uitmakende een bedrag van 750,000,000 piasters.

De staatsuitgaven zijn: de civile lijst van den Sultan 75,000,000 piasters; de civile lijst der Sultane-moeder en der gehuwde zusters des Sultans 8,400,000; voor het leger 300,000,000; voor de vloot 37,500,000; voor het materieel van het krijgswezen, ammunitie, artillerie, genie en fortificatien 30,000,000; voor de dienst bij de onderscheiden takken van bestuur 195,000,000; voor buitenlandsche aangelegenheden, gezanten, consulschappen enz. 10,000,000; voor openbare werken, wegen en kanalen, aanmoediging van den landbouw enz. 10,000,000; voor uitgaven van verschillenden

aard, zoo als eene uitkeering aan het bestuur der moskeën tot instandhouding der daaraan verbonden inrigtingen, voor jaargelden en pensioenen 84,000,000; te zamen een gelijk bedrag uitmakende als de staatsinkomsten.

De schatting van Egypte is bij de onlangs met Abbas-Pacha gemaakte overeenkomst met een derde verhoogd en op 40,000,000 piasters jaarlijks gebragt.

Turkije heeft thans eene bevolking van meer dan 30 millioen zielen. Het is door geene staatsschuld bezwaard, met uitzondering van het staats-papiergeld, hetwelk ten bedrage van 170,000,000 Turksche piasters (ongeveer 20 millioen gulden) in omloop gebragt is en waarop rente betaald wordt; doch de intrekking daarvan met behulp eener daartoe ingevoerde belasting is besloten en reeds aangevangen. Buitendien heeft Turkije eene vlottende schuld van gering bedrag bij de aannemers der leverantie van Europesche voortbrengsels ten behoeve van het leger en de vloot.

De zaak der belastingen is zoo hoogst belangrijk en moeijelijk tevens, dat zij wel van verschillende zijden mag worden beschouwd. Met alle bereidwilligheid verleenen wij alzoo eene plaats aan de navolgende Beschouwing, van welke het raadslid de Heer Mr. N. Sikkel Groos ons de plaatsing heeft verzocht.

BESCHOUWING

OVER

HOOFDELIJKEN OMSLAG EN HET INVOEREN DAARVAN.

Het is eene vraag of veranderingen in plaatselijke belastingen, al mogten deze veranderingen op zich zelve goed zijn, van zulk een' overwegenden invloed zullen wezen, dat zij, ten voordeele der ingezetenen, vermeerdering van vertier en vermindering van prijzen mogten te weeg brengen?

In de meeste gevallen zal die vraag, zelfs door de voorstanders der veranderingen, niet met zekerheid kunnen worden beantwoord, het allerminst zoolang het stelsel der Rijksbelasting niet veranderd zal zijn, en dus veranderingen in plaatselijke belasting-stelsels slechts als stukwerk alleen staan.

Het is dan ook zeer te betwijfelen, of degenen, die zich als borgen gedurende een jaar zouden aanbieden voor het op te brengen bedrag van nieuwe plaatselijke belasting, den moed zouden bezitten, (in de veronderstelling dat dergelijke overeenkomst kon worden gesloten,) zich als borgen te stellen voor de vermeerdering van vertier of, zoo deze vermeerdering niet wel tot een bepaald bedrag kon worden uitgedrukt, (hetgeen aan te nemen is,) dan toch voor eene bepaalde vermindering van prijzen.

Evenwel wij voor ons zouden vermeenen, dat men billijkerwijze geen' borgtogt in dergelijke zaken kan vorderen, nademaal het bij uitkomst gebleken is, dat zelfs de bekwaamste financiers, met de beste bedoelingen bezield, verregaande misrekeningen hadden gemaakt, daar zij, als elk ander, vooraf alleen zeker waren van de cijfers, door hen op papier gesteld.

Ik neem het echter aan, men moet niet te vasthoudend zijn, men moet niet willen behouden wat bestaat alléén omdat het bestaat; ook zonder borgtogt kan in zake van belastingen eene verandering wenschelijk schijnen, maar dan ook alleen indien zij met zich brengt een' genoegzamen graad der waarschijnlijkheid van verbetering, niet van verbetering op het papier, in de theorie, maar van wezenlijke verbetering in de praktijk.

De waarschijnlijkheid echter in zake van belastingen mag niet worden geput uit eene opnoeming van hetgeen men veronderstelt dat gebeuren kan, maar wel uit hetgeen de ondervinding leert dat gebeurd is. In theorie is niets schijnbaar meer waar dan te stellen: de accijns is verminderd met *f* 1, dus zullen de prijzen der belaste waren *f* 1 minder worden; — en toch men zegt dat deze uitkomst in de praktijk veelal wordt gelogenstraft. De Heer Mr. F. van Hall beriep zich in der tijd op Gogel, in zijne Memorie (bl. 89): »Afgeschafte belastingen of veranderingen komen zelden den eigenlijken last»betaalder te goede. Toen de impost van 5⅞ stuiver van elken gulden op »het brandhout, in Holland geheven, werd afgeschaft, zoude de gebruiker »lagere prijzen hebben verwacht, maar het tegendeel gebeurde."

Sommigen hebben eene dergelijke uitkomst als Gogel vermeldt en die in Frankrijk heeft plaats gevonden uitgelegd door bijkomende tijdsomstandigheden; maar hoe legt men uit hetgeen Gogel heeft ondervonden in andere tijden? En indien men nu dit niet kan uitleggen, evenmin als men wordt toegelaten om het op zijde te schuiven, zou dan ook daaruit niet kunnen worden afgeleid, dat onzekerheid bestaat *of vermindering van opcenten op de accijnsen vermindering van prijzen zal ten gevolge hebben*, en dat door de voorstanders van accijnsvermindering geen beroep mag worden gedaan op waarschijnlijkheid van werkelijke prijsvermindering, ofschoon die naar de theorie moest volgen.

En nu mag de vraag gedaan worden: of (bij de bestaande onzekerheid van practische uitkomst eener vermindering of afschaffing van opcenten op accijnsen, in daardoor veroorzaakte prijsvermindering) genoegzame grond bestaat om aan te dringen op eene verandering, die niet stellig is eene verbetering, en om eene belasting in te voeren, die misschien niet anders zal zijn dan een nieuwe last te meer voor de massa der ingezetenen.

In den laatsten tijd is het *voor* en *tegen* van het beginsel der afschaffing van accijnsen bijzonderlijk besproken. Het is mij voorgekomen, dat deze quaestie eigenlijk geene practische beteekenis had, daar elke belasting op zich zelve niets heeft, waardoor zij zich zoo zeer aanbeveelt, dat men in het algetrokkene hare afschaffing niet zou verlangen. Indien het beginsel van de afschaffing der accijnsen aldus werd aangenomen, zonder dat men, bij bestaande behoefte, tegelijker tijd beslist, wat in de plaats zal worden gesteld, dan ware men niets gevorderd, en zou de aanneming van het beginsel der afschaffing alleen kunnen dienen om de handen te binden, in zoo verre dat, wilde men niet bepaaldelijk op een genomen besluit omtrent het beginsel terug komen, noodzakelijkheid zou bestaan om elke andere belasting dan de accijnsen aan te nemen, ook al mogt de overtuiging algemeen zijn geworden dat de andere belasting niet beter is dan de laatstgenoemde.

Maar het geldt hier geene op zich zelve staande vragen omtrent hetgeen voor of tegen eene bestaande belasting kan worden aangevoerd; zoo als de zaak zich hier heeft voorgedaan, moet dadelijk de vraag worden gesteld, niet: zijt gij voor of tegen de opcenten der accijnsen? maar: zijt gij voor of tegen de vervanging van de opcenten der accijnsen door hoofdelijken omslag *op voorgestelde grondslagen?* De belasting, zoo als zij geheven wordt moet niet aan een afzonderlijk oordeel worden onderworpen, maar dadelijk gesteld tegenover de andere belasting zoo als men die heffen wil. Op deze wijze loopt men het minst gevaar geprajudicieerd te worden, ten minste men komt in de gelegenheid om eenigzins bij vergelijking te oordeelen, b. v.: of het genoegzaam zeker schijnt dat het vervangings-middel in de uitvoering beter zal zijn dan het middel dat vervangen wordt? of het onbeproefde zóó zeker uitmunt boven het beproefde dat men tot vervanging kan overgaan, zonder roekeloos te zijn? —

Wat men zeggen moge van de voortreffelijkheid van hoofdelijken omslag; vooraf is daaromtrent volstrektelijk geen oordeel te vellen, tenzij de grondslagen, waarop zij zal rusten, zijn aangewezen. Waren die vast te vinden, geene betere belasting zou denkbaar zijn dan zij die bestemd is om den meesten last te doen drukken daar waar het best kan gedragen worden. Maar zullen dergelijke grondslagen ooit worden gevonden?? Ik herinner mij ergens gelezen te hebben: »Het droombeeld van alle Utopisten is geweest directe be»lastingen. In verschillende eeuwen zijn er altijd velen geweest, die dweep»ten met het denkbeeld van een hoofdgeld; en dit had ook dit theoretische »voordeel dat men daarvoor van zelf alle mogelijke perceptiekosten spaarde »en contrebande tegenging. Maar nooit heeft men die droombeelden kunnen »verwezenlijken. Men verhaalt dat Koning Lodewijk, die dweepte met een »hoofdgeld, in Amsterdam de kundigste financiers deed bijeenkomen onder »anderen Gogel, Appelius, Six, Bondt, Vermazen, Roëll en anderen. Deze »kozen 20 à 25 van de aanzienlijkste huizen uit, die zij allen kenden om »daarvan te maken elk een cotisatie naar zijn denkbeeld. En toen zij elk »hunne cotisatie hadden ontworpen en ze met elkander vergeleken, waren zij »zoo verschrikt door de verscheidenheid, dat zij gezamenlijk voornamen, nooit »meer van een hoofdgeld te spreken."

Zulk voornemen is te Leyden nog niet opgevat; ofschoon daartoe eenige aanleiding bestaat, want de twee Heeren, die voor de heffing van een' hoofdelijken omslag geschreven hebben, zijn het reeds dadelijk oneens zelfs omtrent de grondslagen: de een neemt aan drie grondslagen, de ander wil er slechts één'; deze berekent volgens een classificatie, de eerste doet hieraan eene berekening naar hoofden en naar het bedrag van de hoofdsom der personele belasting voorafgaan.

Zijn wij nu reeds de voorstanders zóó zeer verschillen omtrent de grondslagen, de eerste elementen der uitvoerbaarheid; bestaat er dan geene aanleiding voor ons, die geene voorstanders zijn, om te komen tot het denkbeeld, dat hoofdelijke omslag, hoe aanbevelingswaardig ook schijnende, aan de grootste moeijelijkheden onderhevig is in de practische toepassing? Zou men dus niet reeds aanvankelijk mogen vreezen, dat geene grondslagen zijn te vinden, op welke eene *wezenlijk evenredige* verdeeling kan worden gevestigd, en dat, wanneer men hoofdelijken omslag invoert quand même, ook zonder vasten grondslag, in plaats van de billijkheid, die men beoogt, niets zal gelden dan willekeur?

Men ziet reeds nu, hoe het gaat met de patenten. Zijn er niet velen onder ons, die zich te beklagen hebben over hun' aanslag? En evenwel is de taak tot bepaling daarvan aan bekwame mannen opgedragen, die waarlijk niet bekend staan als de ingezetenen te willen bezwaren. Maar het gebrek aan eigenlijken grondslag is sterker dan de wil dergenen die den aanslag bepalen; de geheele bepaling berust op onzekere gegevens en meestal mankgaande vergelijkingen.

En tot welke vergelijkingen onder de belastingschuldigen onderling zal de hoofdelijke omslag aanleiding geven? Zaden van onvergenoegdheid en verdeeldheid zullen in ruime mate worden uitgestrooid. Zelfs in de kleine gemeenten (waarop men zich beroept en die te dezer zaak met groote niet wel te vergelijken zijn) heerscht ontevredenheid.

De accijnsen zijn drukkend, maar men is aan dien druk gewoon; en dit is reeds veel gewonnen in zake van belastingen; maar zal de hoofdelijke omslag niet drukken? en zal niet juist de wijze van opbrengst den omslag drukkender maken voor den minder gegoeden burger, die, indien hij al streng genomen betalen zou kunnen, evenwel niet geleerd heeft voor termijnen te zorgen? Meermalen is er gesproken, alsof juist de minder gegoeden bijzonder veel baat zouden vinden bij den hoofdelijkenomslag. Het tegendeel is waar; niet zij, maar de rijkeren zijn in de gelegenheid zich zelven te dekken tegen mogelijken druk; deze verlaten de stad of verminderen hunne uitgaven, hetgeen weder op de minder gegoeden afstuit; en deze, bijna altijd door hun beroep gebonden, blijven waar zij zijn en weinig in staat hunne geringe uitgaven nog tot minder te brengen, zullen gebukt blijven gaan onder een' last, die hen dikwijls te zwaarder zal worden opgelegd, naarmate zij zich uiterlijk ordelijker en knapper voordoen.

Het is dus, minst genomen, niet waarschijnlijk dat de hoofdelijke omslag minder drukken zal dan de accijnsen.

Mag men het er op wagen?

Zijn Stedelijke Besturen geroepen om proefnemingen te doen?

Het is hier niet een Experimentum in corpore vili. Bij mislukking is de mogelijkheid tot terugkeer zeer moeijelijk, niet omdat de accijnsen zoo ondduldbaar zijn als men zegt, (want ware het gebleken dat hoofdelijke omslag meer duldbaar ware, dan zou de invoering gelukt en niet mislukt zijn,) maar omdat, behalve de administrative moeijelijkheden, die in den weg zouden kunnen staan, elke verandering van belastbaarheid hare eigenaardige bezwaren heeft.

En daar het dan door niemand als uitgemaakt zeker kan worden beschouwd dat hoofdelijke omslag een bepaalde weldaad voor de gemeente is, begrijp ik niet den bijzonderen aandrang, die hier gedurig aan het invoeren dier belasting wordt bijgezet, en ik herhaal de woorden onlangs te dezer zake uitgesproken: Festina lente.

N. SIKKEL GROOS.

STADS BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN brengen bij deze ter kennisse van de Patentpligtige Ingezetenen binnen deze Gemeente, dat tot de afgifte der ingevulde Patentbladen over het Dienstjaar 1852 en 1853 *voor alle de Wijken*, als nog dagelijks van des voormiddags *tien* tot des namiddags ten *één* ure, ter Secretarie dezer Gemeente zal worden gevaceerd, en wel tot en met den 18^{den} September aanstaande; zullende na het verstrijken van dien tijd de onafgehaalde Patentbladen aan de Deurwaarders der Directe Belastingen ter bezorging worden afgegeven.

En zal deze door plaatsing in de *Leydsche Courant* worden afgekondigd.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

LEYDEN, 4 September 1852. VAN LIMBURG STIRUM.

De Secretaris v. PUTTKAMMER.

In de maand Augustus 1852 zijn binnen de Gemeente *Leyden* overleden 69 personen, als: 16 Mannen, 9 Vrouwen, 24 Zoons en 20 Dochters; daarenboven als levenloos aangegeven 2.

Gedurende diezelfde maand zijn aldaar geboren 91 Kinderen, als: 40 Zoons en 51 Dochters, waaronder zijn begrepen één paar tweelingen.

KERKNIEUWS.

CHAAM, 3 September. De kerkeraad, kerkvoogden en notabelen der Herv. gemeente alhier hebben van den Minister, voorloopig belast met het bestuur van het departement voor de zaken der Hervormde eeredienst, de volgende alphabetisch gestelde nominatie van Predikanten ontvangen: D. D. van Buuren, te Spijk; Dekkers, te Bloemendaal; Giltay, te Krabbendijke; Steringa Kuyper, te Someren; Leyds, te Hoogeloon; Moquette, te Rijnzaterwoude; Niemeijer, te Dinteloord; Peters, te Stavenisse; Pollen, te Hattem; Roorda, te Nes op Ameland; Scholten, te Lage Zwaluwe; Bussingh de Vries, te Benthuizen.

Door plaatsgebrek zijn wij genoodzaakt het Verslag der *Promotie op het Gymnasium* uit te stellen tot een volgend nommer.

ADVERTENTIEN.

Op den 4^{den} September beviel mijne geliefde Echtgenoot R. VOS, zeer voorspoedig van een ZOON.

LEYDEN, 7 September 1852. J. E. GOUDSMIT.

Bevallen van eene DOCHTER, F. DE GAAY FORTMAN, geb. KOSTER.

LEYDEN, 5 September 1852.

Bevallen van eene DOCHTER, M. C. VAN GEER — COCKUYT.

LEYDEN, 7 September 1852.

Eenige Kennisgeving.

Mijne geliefde Echtgenoote, ANGENITA PUFKUS, beviel heden zeer voorspoedig van eenen ZOON.

LEYDEN, 7 September 1852. J. JONGENEEL.

Bevallen van een ZOON, MARIA JACOBA COUVÉE, geliefde Echtgenoote van

WARMOND, 6 September 1852. P. BRESSER.

Tot mijne bitterste droefheid overleed heden, na eenige uren vroeger te zijn bevallen van eenen welgeschapen Zoon, mijne hartelijke geliefde Echtgenoote MACHTILDIS JOSEPHINA TOMAS, in den ouderdom van 41 jaren, mij uit eene gelukkige 14-jarige Echtvereeniging vier Kinderen nalatende.

LEYDEN, 5 September 1852. J. L. WASSEN.

Eenige en Algemeene Kennisgeving.

Gevoelig voor de menigvuldige blijken van belangstelling en deelneming, welke bij gelegenheid van ons onlangs voltrokken Huwelijk ons mogten ten deel vallen, betuigen wij daarvoor langs dezen weg, ook namens onze Ouders en Betrekkingen, onzen hartelijken dank.

Mr. J. G. KIST.

H. A. KIST, VAN DER SANDE.

Gevoelig voor de vele bewijzen van deelneming, bij het overlijden van mijnen Echtgenoot, den Heer J. G. VAN WENSEN, ontvangen, betuig ik, ook uit naam mijner Kinderen en Behuwd-Kinderen, mijn opregten dank.

LEYDEN, 7 September 1852. Wed. J. G. VAN WENSEN, TIMANS.

Monsieur PETAVEL, Ministre du St. Evangile et Professeur en belles lettres à *Neufchâtel*, ayant parcouru avec son fils aîné la plus grande partie de la France en vue de l'Evangile, et s'étant plus spécialement occupé des Israélites dont il a visité plusieurs, espère donner un court aperçu et des détails de son voyage, Dieu voulant, aujourd'hui Mercredi à 7 heures dans le temple de l'Église Wallonne de cette ville.

Bij de gehoudene Veiling door den Notaris A. B. BARKEY Nz., op den 4^{den} September 1852, zijn de Perceelen in Bod gekomen als volgt:

Het BUITENVERBLIJF, tusschen de Koe- en Hoogewoerds-poorten, op . . . . ƒ 2,050.—

En het HUIS op de Breedestraat, op . . . . ƒ 2,400.—

Zullende de finale Gunning plaats hebben op Zaturdag den 11^{den} September e. k., des avonds ten *zeven* ure.

De Luitenant-Kolonel, belast met het toezigt over de Garnizoens-Bakkerij te *Leyden*, brengt bij deze ter kennis van de daarbij Belanghebbenden, dat door hem op Zaturdag den 25sten September 1852, des 's middags ten 12 ure, ten zijnen Burele aan de Witte Poort, Publiek zal worden **aanbesteed**, de Leverantie van:

3 *Lasten* KUBANCA TARWE, *wegende* 78 *Nederl. ponden per Mud.*

2 *Lasten jarige* ZEEUWSCHE TARWE, *wegende* 76 *Nederl. ponden per Mud.*

1 *Last jarige* PRUISSISCHE ROGGE, *wegende* 74 *Ned. ponden per Mud.*

Zullende de Voorwaarden waarop de Aanbesteding zal plaats hebben dagelijks van 10 tot 12 ure aldaar ter lezing liggen. De Gegadigden worden bij deze geinformeerd, dat op den omslag van het gezegeld Inschrijvings-Billet, hetzelfde merk moet staan als op de Monsters.

PISUISSE.

De Pillen van Holloway worden algemeen gebruikt, bij gebrek van spijsvertering, maag- en leverziekten.

Kapitein SMITH, te Poplar woonachtig, welke een groot gedeelte van zijnen leeftijd op zee en in de warme luchtstreken doorbragt, was sedert geruimen tijd lijdende aan leverziekte en maagkwaal in een zoo hoogen graad, dat hij aan zijn herstel begon te wanhopen. Hij had reeds onderscheidene zoo in- als buitenlandsche Geneesheeren geraadpleegd, zonder de minste verbetering van zijnen toestand te ondervinden. Eindelijk begon hij de *Pillen* van HOLLOWAY te gebruiken, en in weinig weken tijds was hij geheel hersteld.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à ƒ 0.90, ƒ 2.10, ƒ 3.30, ƒ 7.75, ƒ 15.50, ƒ 23.50.

Potjes Zalf à ƒ 0.90 ƒ 2.10, ƒ 3.30, ƒ 8.15, ƒ 15.90, ƒ 23.90.

Te bekomen bij W. C. VAN DORT, te *'s Hage*; bij J. A. P. F. VAN DER HEYDEN, te *Gouda*, en bij J. STRAATMAN, Hoofd-Depothouder te *'s Hertogenbosch*, alsmede te *Londen*, Strand 224, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 6 September.

			Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gedaan.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$64\frac{7}{16}$	$64\frac{1}{2}$	$64\frac{7}{16}$
Dito Certificaten	"	3 "	$77\frac{3}{8}$	$77\frac{1}{2}$	$77\frac{1}{2}$
Dito dito	"	4 "	$96\frac{1}{4}$	$96\frac{1}{16}$	$96\frac{3}{8}$
Amortisatie Syndicaat	"	$3\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Handelmaatschappij	"	$4\frac{1}{2}$ "	$134\frac{1}{4}$	—	—
O. I. Leening	"	4 "	$96\frac{5}{8}$	—	—
Dito Holl. Spoorweg	"		$82\frac{3}{4}$	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	"	$4\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Haarlemmermeer	"	5 "	$104\frac{3}{4}$	$105\frac{1}{4}$	—
FRANKRIJK, Certif.	"	3 "	$71\frac{13}{16}$	—	—
Dito dito	"	5 "	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	"	5 "	$109\frac{1}{4}$	$109\frac{3}{8}$	$109\frac{3}{8}$
Dito dito 1828 en 1829	"	5 "	$107\frac{7}{8}$	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	"	5 "	$96\frac{3}{4}$	$96\frac{7}{8}$	—
Dito 1840	"	4 "	$91\frac{5}{8}$	$91\frac{3}{4}$	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	"	4 "	$91\frac{1}{8}$	$91\frac{3}{16}$	$91\frac{1}{8}$
Dito dito Nieuwe	"	4 "	—	—	—
Inschrijving in Assign.	"	6 "	—	—	—
Certificaten van dito	"	6 "	73	—	—
POLEN, Obligatiën	"	4 "	86	—	—
Dito Aandeelen met Loten	fl.	250 ƒ	—	—	—
Dito dito 1835	"	500 "	—	—	—
SPANJE, Obligatien	à	1 pCt.	$23\frac{1}{8}$	$23\frac{1}{4}$	$23\frac{1}{4}$
Dito Obligatiën	"	3 "	$49\frac{3}{16}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	"	3 "	$44\frac{15}{16}$	45	45
Bewijzen Coupons			$2\frac{15}{16}$	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	"	5 "	—	—	—
Dito	"	4 "	—	—	—
Dito Metall.	"	5 "	$77\frac{5}{8}$	78	—
Dito Nieuwe	"	5 "	$90\frac{5}{8}$	$90\frac{11}{16}$	—
Dito 1847	"	$2\frac{1}{2}$ "	$40\frac{1}{4}$	—	—
BELGIE, Banc.	"	$2\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	"	$2\frac{1}{2}$ "	$52\frac{3}{4}$	$52\frac{13}{16}$	$52\frac{3}{4}$
BRAZILIE, 1824 100 £	"	5 "	—	—	—
PORTUGAL, te Londen	"	5 "	$42\frac{5}{8}$	43	43
Dito dito	"	4 "	$39\frac{1}{8}$	$39\frac{1}{2}$	$39\frac{1}{2}$
VENEZUELA	"	$3\frac{1}{2}$ "	$43\frac{1}{2}$	$44\frac{1}{4}$	—
MEXICO	"	5 "	—	—	—
AMERIKA, Bankactiën			$4\frac{7}{16}$	$4\frac{1}{2}$	—
Grieken $5\frac{1}{2}$ $5\frac{1}{4}$.					

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.